

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30'—, — Naročnina se pošilja upravnistvu.

Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo:
Učiteljska Tiskarna, Francišanska ulica št. 8.

Dopisi se pošiljajo urednistvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglašanju po-
pust. — Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 118.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo vjudno vabimo na novo naročbo, stare p. n. naročnike pa, katerim je potekla koncem meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času obnove, da pošiljanje ne preneha in da dobe vse številke.

„DAN“

velja v Ljubljani na dom dostavljen:

Vse leto . . . K 18— Četrt leta . . . K 4'50
Pol leta . . . K 9— En mesec . . . K 1'50

V upravnistvu prejemam na mesec K 1'20.

S pošiljanjem po pošti v Avstriji velja:

Vse leto . . . K 20— Četrt leta . . . K 5'—
Pol leta . . . K 10— En mesec . . . K 1'70

Za Nemčijo vse leto K 24. Za Ameriko in druge dežele vse leto 30 K.

Naroča se lahko z vsakim dnem, a hkrati se mora poslati tudi naročnino, drugače se ne oziramo na naročilo. Pri reklamacijah naj se navede vedno dan zadnjega plačila naročnine.

List se ustavlja 10. dan po poteku naročnine brez ozira vsakemu, kdor je ne vpošlje o pravem času.

Upravnistvo „DNEVA“.

Par besedi o šolski politiki.

V češkem pedagoškem tedniku »Komen-sky« je začela prinašati priloga članke znane- ga češkega šolnika O. Wagnerja. Pod naslo- vom »Več šolske politike« čitamo kot uvod v zbirko temeljnih šolskih člankov sledeče be- sede: Silni razvoj šolstva diktira vsem pripad- nikom učiteljskega stanu, da strogo pazijo in — pridno delajo. Šola se je lepo razvila, ima danes znamenito kulturno poslanje, velik vplav na vse prebivalstvo, ima bogato in dragoceno li- teraturo in organizirane vrste svojih pripad- nikov. Šoli spada bodočnost, od nje je odvisna bodočnost ljudstva. — Ako bo ta bodočnost šole krasna, bo blagostanje in sreča delež ljud- stva — ako bo bodočnost šole slaba — ne od- ide kelih trpljenja prebivalstvu. Delati za sre- čno bodočnost šole ni dolžnost le vsakega čla- na učiteljskega stanu, ampak vsakega napred- nega človeka.

Delaj vsak v svojem delokrogu, z uplivom na učence, da bodo v resnici ljubili šolo, z upli- vom na starše, da bodo razumeli pomen šole, z uplivom v krajnih in okrajnih šolskih svetih, z delom v političnih strankah in z delom v tisku. Buditi zanimanje velikih političnih strank za šolska vprašanja, je važen namen tega dela. Zdej ni mogoče reči, da bi katera iz političnih strank skrbela za šolo. Toda v tem niso vselej stranke krive, pogosto se to godi vsled slabih informacij. (Wagner našteva nekatere kričeče slučaje, ki so se zgodili na polju šolske politike preteklo leto in nadaljuje):

Šolska vprašanja se ne smejo skromno skrivati v strokovnih listih, ta vprašanja mo- rajo iti ven v dnevni tisk. Vsa javnost mora biti prepričana o važnosti šole in mora pristopi- ti k delu za šolo. Pomen šole to prav tako zahteva kakor pomen dobe. Vzbudimo v na- rodu zanimanje za šolo in smo storiši narodno delo, ki bo prineslo v bodočnosti hvaležen uspeh. Iz ljubezni do šole se ne bojimo biti — žurnalisti. S tem pogosto več koristimo, nego z globokimi študijami, ki se ne uresničijo, ker ni zanimja pravega razumevanja.

Te besede veljajo gotovo tudi za naše učiteljsvo. Z bojem za šolo vršimo svojo in na- rodno dolžnost.

Proti klerikalnim poskusom na Hrvaškem.

Ob težkem času boj za narodne pravice, ko se od vseh strani čuje klic, da je treba sloge in edinosti, ne pozabi klerikalizem, da mu je na- rodnost le toliko na srcu, kolikor služi nje- govim namenom. Zato se nam zdi opravičen članek v reškem »Novem listu« pod naslovom »Antiklerikalizem in narodno jedinstvo«, v ka- terem se rešuje za razmere na Hrvaškem važ- no vprašanje.

Članek pravi:

Do nedavnega časa se je vodila borba za narodno edinstvo Srbov in — Hrvatov in se vo- di žalibog še danes izključno politično — in pri tem se misli samo na narodno osvobodjenje. Kakšna je ta edinstvo in kakšna je ta svoboda — se nihče ne vpraša. Preko kulturnih in social- nih vprašanj se enostavno preide. »Narod ni še zrel, moramo čakati.« Naivnost! Zato je naša politika nepopolna, nerealna, pogrešena, tudi če se vodi v imenu narodnega edinstva in za svobodo. Ako pa naša narodna politika računa s kulturnimi in socialnimi vprašanji, dobi cela stvar novo obliko.

Govoriti in delati za narodno edinstvo in ne računati s klerikalizmom, je absolutno iz- ključeno. Organizirani »hrvaški« klerikalizem jen aravnost proti svobodnemu združenju na- roda, pa tudi »srbski« klerikalizem, v kolikor se more govoriti o njem, je pravoslavni cerkve- ni fanatizem, ki je v svojem bistvu le nižja stopinja organiziranega klerikalizma. Boj proti klerikalizmu je boj proti poneumljevanju nara- da in pojedincev, je boj proti tiraniji vsake vla- de, pa naj bo avstrijska ali mažarska, je boj proti družabni korupciji in protekciji. Odločno delati proti klerikalizmu pomeni osvoboditi na- rod iz tme nevednosti in sužnosti. Čisti narodni veri se pri tem ne more škodovati, ker prava vera izključuje klerikalizem, ki služi vedno samo absolutizmu vlade, — naj že izhaja iz na- roda, ali naj je zanesen od tujih strani, za kar imamo pri nas najlepši zgled.

V interesu narodnega edinstva in skupne narodne svobode je, da se Srbi in Hrvati postavi- jo na strogo protiklerikalno stališče. Ako hr- vatskosrbski narod se ni skupni narod in če se dela na to, da postane en narod na podlagi na- rodne zavesti, potem se mora to združenje iz- vesti proti klerikalizmu in preko njega. Ako se postavi narod na stališče narodnega združenja, — kar se bo s časom zgodilo, — bomo imeli boj proti lastnemu klerikalizmu, (konservativni katoliki, pravoslavni in muslimani), ki branijo dogmo, na drugi strani pa ostanjejo napredne stranke, ki bodo proti dogmi. Zato stroga anti- klerikalna politika od strani Srbov in Hrvatov, v monarhiji in izven nje le pospešuje rešitev tega vprašanja. Na hrvaški omladini je, da iz- vede ta boj v interesu kulturne in nacionalne ideje, zato je njen kulturni in narodni radika- lizem potreben in opravičen.

Čisto pravo klerikalno politik, so za- nesli na Hrvaško naši klerikalci. Najprej v Za- greb, kjer se jim pa stvar ni posebno posrečila, potem pa so šli snubit v Dalmacijo.

V hrvaško-srbskem vprašanju dobi kleri- kalizem še drug pomen, nego ga ima pri nas. Klerikalizem (rimski) mora tam usodno upli- vati v vprašanju združenja, ki je sedanjem času velike važnosti. Odločen klerikalec mora biti najodločnejši srbofob — to so tudi naši kleri- kalci — in tako mora biti uničen vsak poskus

narodnega združenja — ako vera razdvaja. Za- to se Hrvatje tudi o teh časih zavedajo nevar- nosti, ki jim preti od klerikalizma, kajti zaman bi bil ves sedanjí boj za združenje in za svobo- do, če dobi klerikalizem pod krinko sloge ugodna tla.

Križa.

V parlamentarnih krogih se zatrijuje, da ni z ogrske kabinetne krize izvajati še nikake kri- ze glede rešitve brambne refor. Dogovori med obema vladama ostanejo še nadalje v veljavi, seveda Khuenove resolucije ne pridejo v po- števi! Zato pa merodajni krogi iščejo nov način da bi te resolucije spremenili v tekst, ki bi bil zadovoljiv in spremljiv za obe državni polovici. Prvi pogoj je, da se ohrani današnja večina skupaj, da se zabrani in prepreči vsako njeno razdeljevanje v posamezne skupine. O koalicijs- kem kabinetu, ki bi bila v njem zastopana ta ali ona opozicijska stranka pa ne more biti go- vora; zato se namerava sestav. kabinet samo zi skupin, ki priznavajo pogodbo iz leta 1867. Ako se pa to ne posreči, oziroma, da bi bila rešitev brambne reforme parlamentarnim potom ne- mogoča šele tedaj bodo merodajni krogi po- segli za izjemnimi sredstvi, kot institucijo kra- ljevskega komisarja in udeležitev provizorija potom odredbe. To zadnje je veliko bolj ver- jetno, ker razmere in razpoloženja na Ogrskem še niso tako ustavljena, da bi se moglo trditi, da se more sedanja kriza rešiti naravnim, u- stavnim, a brambna reforma parlamentarnim potom!

Dardanelsko vprašanje.

Politiške kroge je precej iznenadila vest, da je imenovan dolgoletni ruski poslanik v Ca- rigradu Carikov senatorjem, čemur sledi nje- gov odpoklic raz njegovo sedanje mesto. V ru- skih vladnih krogih je bilo že delj časa opa- žati neko nerazpoloženje proti poslaniku Čari- kovu, ki ni dovolj energično nastopil pri turški vladi v trenutku, ko je Rusija hotela izzvat dar- danelsko vprašanje. — Dardanele so v današ- njih razmerah za Rusijo življenjskega pomena, ker le s prostim prehodom skozi Dardanele je mogoče postati Rusiji važen faktor tripelen- tante tudi v sredozemskem morju, od katerega doslej ni imela dohoda. Od rusko-japonske voj- ske sem, ko je Rusija začela zasledovati svoje stare tradicionalne politike proti Carigradu, pa se čuti vedno večja potreba, kako nujen je svo- boden prehod skozi Dardanele! Dogod. zad. let, od bosanske aneksije pa do italijansko-turške vojne, pa dokazujejo tem bolj nujnost tega pre- hoda. Zato se pa tudi Rusija energično priprav- lja, da doseže svoj cilj. Kot prvi korak v tem vprašanju je smatrali odpoklic poslanika Čari- kova, katerega vlada nadomesti z drugim, ki bo znal energičnejše zastopati ruske interese in uveljaviti ruske zahteve. Ker so pa z rešitvi- jo dardanelskega vprašanja lahko zvezane tudi druge posledice, je Rusiji treba dalekosežnih priprav, da lahko s povdarmom izreče pri tur- ški vladi svoje zahteve, da pa tudi pred drugi- mi veselesimi opraviči svoj korak! Tako se po- roča iz Peterburga, da se tam vrši vojni svet h kateremu so poklicani vsi zborni komandanti, generalni štab in vojaški strokovnjaki. Ta vojni svet dokazuje, da se gre za rešitev velevaž- nega vprašanja. Enaki vojni svet se vrši na Ruskem zelo redko, prvi se je vršil pred krim- sko vojno v letu 1853., drugi pa pred rusko-tur- ško vojno iz leta 1877. Prav nič se ne skriva, da je ruska vlada pripravljena izsiliti prost pre-

Glose.

43.

Ker Machar Rima ni poznal, napisal je svoj »Rim« — — ker nam je tudi bil neznan — spoznali smo ga z njim.

44.

Da Mačoh in tovariši so le izjeme trdila klerikalna so glasila, — Zraven pa so pozabila: da izjeme potrjujejo pravila.

45.

Če vera je najdražji naš zaklad, zakaj vsiljujejo jo nižji masi? Zato ker vsak zamenja rad — jo proti polni kasi.

46.

Da nova vez nastane, dežele in Ljubljane iz gospodov delajo zdaj kmete — iz kmetov pa meščane.

47.

Močnejši lahko trikrat smo, kot bili so očetje če trikrat pomnožimo — njih imetje.

48.

Kako otroke bi redil, vsakdo nasvetov išče: najboljši pač odgovori: — domače mu ognjišče.

hod skozi Dardanele; to pa že tembolj, ker je tudi Avstrija izsilila od Turčije aneksijo Bos- ne, a velesile priznavajo tudi italijanski anek- sijski dekret glede Cirenajke in Tripolitanijske; zato Rusija misli, da je prišel tudi zanjo tren- tek, da izvede ono, kar se ji vsled odpora vele- sil v sanstefanskem miru ni posrečilo! Ruske priprave na vseh straneh dokazujejo, da misli sedaj popolnoma resno, da je pripravljena iz- podbiti na ta ali oni način tudi tako ali oni odpor!

Srednješolski štrajk.

Zagreb, 11. marca.

Oni isti dan, ko je ban Cuvaj po svoji čas- nikarski agenturi dal brzojavljati na vse strani, da je na Hrvaškem vse v redu, da razburjenje proti njemu in njegovemu režimu ponehuj, presenetili so javnost hrvaški srednješolci s proklamacijo generalnega štrajka.

Vsled znanih dogodkov na Sušaku se je v Zagrebu sestal centralni odbor hrvaških sred- nješolcev, ki je vodil vse gibanje. Vsled pritiska javnosti, pa je vlada izjavila, da ne bodo šolske oblasti nastopale proti dijaštvu s skrajnimi me- rami, nego da bodo oni sušaki dijak, ki so bili pri demonstracijah aretirani kaznovani najne- znatnejše. Dijaštvo je vzelo to izjavo na zna- nje, danes se je sklenilo odstati od general- nega štrajka. Tekom današnjega popoldnea pa so prišla v Zagreb brzojavna poročila, da šol- ska ravnateljstva niso dobila nikakega uradne- ga obvestila, da naj ustavijo preiskave, vsled česar se te še vedno nadaljujejo. Tako poročajo iz Vinkovcev, da ravnateljstvo še ni izdalo ob- ljubljenega preklica glede izključitve osmih di- jakov, da ravnateljstvo naukive in Bakru še vedno vodi preiskavo proti aranžerjem štrajka.

odvrne Stefcv zvijačno, ne želeč si, da bi na njem tičal sum izdajstva. Naj se to rajše po- prime psalmista, čegar ime je navel nalašč.

»Naznani, naznani, doprineseš veliko uslu- go prebivalstvu,« ponovi Mihalaki povsem pre- prosto in prirojeno, kakor bi najavljaj Stefcv- vu, da so na trg pripeljali sveže ribe in naj jih gre kupit. — »Eh, jutri pojdem z Hadžijko k stricu Jurdanu... Že naprej ti voščim srečo... To je tako gotovo, kakor je dvakrat dve štiri.« In Mihalaki mu stisne roko.

»Hvala, hvala!«

Že se je precej zmračilo, toda Mihalaki in Stefcv sta še v temi vedno nekaj razpravljala in se potem poslovila drug od drugega. Stefcv je šel dalje svojo pot, brundajoč napev neke turške pesmi. Šel je proti konaku.

XXII.

Poset pri popu Stavru.

Že je bila popolna tema, ko sta se Sokolov in Ognjanov napotila k popu Stavru. Stanovaj je na samem koncu mesta. Oba prijatelja, za- topljena v misli, sta molče prekoračila nekoliko temnih ulic. Ognjanov je bil ugonobil časniki »Dunaj«, edino številko v mestu in radi tega mu je nekoliko odleglo. Niti poznej ni opazil pri Merdevendževu ničesar, kar bi ga bilo vzne- mirjalo. Nakrat je postal neizrekljivo, da ne- razumno drzen. Tako se godi z vsemi, katerim so nevarnosti in cinetev življenja postali njih živeli. Pri vsem tem je nežni oblačič dvoma vznemirjal njegovo dušo. Ni treba niti praviti, da je doktor bil še huje potr... Gibanje v mestu je oslabevalo, čim bolj sta se oddalje- vala od njega središča. Tesne, krive ulice so postale gluhe in neobljudene. Samo pasje la- janje je narušalo.

LISTEK.

Pod jarmom.

Roman iz bolgarskega življenja pred osvobo- ditvijo.

Spisal Ivan Vazov. — Poslovenil Podravski.

»Jaz sem se na dobro sprl z Ognjanovim in odločil sem se, da ga ugonobim!« reče Stefcv jezno. Ko pa se spomni, da ni dobro zaupa- ti vse jezični redovnici, doda:

»To je, policija se poprime te zadeve... Samo, sestra, treba je molčati.«

»Nu, saj me veridar poznaš...«

»Uprav radi tega ker te poznam, pravim: molčati!«

V tem hipu se začujejo koraki pred vežo. Stefcv pogleda skozi okno in zakliče radost- no:

»Merdevendžiev gre! Nu?« vpraša pevca, ki je naglo vstopil.

»Miš je v pasti,« reče Merdevendžiev, od- vezavši si ovratnik.

»Kaj? Ali se je izdal?«

»Obledel je, postal zelen, ves se je tresel... On je to!«

»A kaj je rekel?«

»Poprosil je, češ, da doma prečita. To se je zgodilo prvokrat. Doslej je preziral časopise, kakor je preziral tudi mene.«

Stefcv skoči na noge ter zaploska z ro- kami.

»Kaj je?« poizveduje Hadži Rovoama v nesporazumu.

»A ni slutil, da je to trnek?« povprašuje Stefcv.

»Niti najmanj... Delal sem se, kakor da

bi čital in ne videl ničesar; medved spi, toda njegovo uho posluša...« doda ponosno Merdevendžiev.

»Slava Ti, Merdevendžiev! Tudi satire so bile mojstersko delo. Ti bi bil sposoben za u- rednika!«

»Nu in tudi vi ne pozabite na me, marveč glejte, da dobim službo, katera se izprazni.«

»Bodi brez skrbi!«

Pevce se zahvali z roko, po turški šegi.

»Mislim, da tudi tega Popova naučim po cerkvi zviševati... on gleda človeka kakor bik in je zvest pes tega kraja.«

»Kdo je ta Kraljič?« vpraša Hadži Rovo- ama začudena, da sedaj prvič nečesa ne ve.

Stefcv, ne odgovorivši ji, je gledal raz- treseno skozi okno ter imel opraviti s svojimi mislimi.

»Ha, ali veš to? Včeraj so »epitropi« pri- šli v šolo,« se oglasi Merdevendžiev.

»Kdo?«

»Vsi. Mihalaki je predlagal, naj mu nazna- nijo, da je odpuščen... Toda ostali so se po- tegnili zanj. Najkrepkeje pa Marko Ivanov. Sa- mo radi pesmi so ga posvarili. Z eno besedo: iz tega ne bo nič.«

»Baj Marko se je dal enkrat v zastavo za tega Kraljiča; če le ne bo še obžaloval tega... Čemu poriva ta prostak prste med duri?«

»A Mičo?«

»Baj Mičo je tudi za Ognjanova.«

»Razumi se... vrana vrani oče ne izklju- je; tudi Mičo, naj že vstaja ali gre spat, graja vlado kakor Marko, graja njeno vero.«

»Našla je vreča zaplato,« zamomlja Hadži Rovoama.

* Cerkveni in šolski nadzorniki posvet- nega stanu.

Ta dejstva so bila povod, da se je nocoj sestel osrednji komite srednješolskega dijaštva, ki je po dolgem posvetovanju ob dvanajsti uri sklenil **proklamirati generalni štrajk po vseh srednjih šolah v Hrvaški in Slavoniji, po možnosti tudi po drugih hrvaških zemljah in eventualno tudi po ostalih jugoslovanskih deželah. Na seji komiteja so bili tudi prisotni dijaški zastopniki iz Dalmacije, Istre, Bosne ter Hercegovine, ki so izjavili, da se proglasi štrajk tudi v teh deželah, zlasti z velikanskim navdušenjem se je vzela na znanje izjava slovenskega dijaštva iz Istre, da se tudi to priključuje generalnemu štrajku!**

Takoj se je o sklepu osrednjega odbora obvestilo vse dijaške organizacije v Hrvaški, Slavoniji, Dalmaciji, Istri, Bosni ter Hercegovini, da naj z današnjim dnevom stopijo v štrajk.

Za danes popoldne so napovedane velikanke manifestacije srednješolskega dijaštva, ki hoče štrajkati do skrajnosti!

Iz province prihajajo poročila, da je tudi tam dijaštvo danes začelo s štrajkom!

Tako ban Cuvaj hoče pomiriti javno mnenje!

DOPISI.

Z Dolenjskega. Pomanjkanje delavcev je v mnogih krajih občutno in navada je, da cestariji še tiste delavce poberejo ob času, ko se kmetijsko delo odpira. Prosimo torej gosp. načelnika naj bi temu vsaj deloma odpomogel. Letos je bila gorka zima in ugodna, da bi se napravilo kamenja lahko več, ko za eno leto, a storilo se ni ničesar. Čuje se včasih cestarije reči: tožili so nas, pa nič opravili. Naj se torej ta naša prošnja ne smatra za tožbo, pač pa, da se staro navado opusti, posebno, če je tako ugodna zima, kakor je bila letos. Prizadeti.

Iz Breznice na Gorenjskem. Iz naše fare se sliši le malo kaj. Pa vendar bi bilo dosti za poročati, saj je pri nas jako mnogo novega in zanimivega. Pogledati je le treba, kako se dela pri napravi hidroelektrične centrale, z delom se je pričelo v začetku septembra 1911, a se še ne sliši ničesar o tej napravi. Deželni odbor je dal za vrtnje predora, ki je dolg okrog 1 km 44 tisoč kron, seveda mi ne rečemo o tem nič, pač pa poglejmo le, kako plačo imajo delavci vrtalci in vozniki gramoza iz predora. Človek bi ne verjel, ako se sam ne prepriča; od nepornega dela so ti ljudje tako izmučeni, od slabega zraku tako suhi, da kdor jih pogleda, bi mislil, da morajo zaslužiti za 12 ur najmanj 8 do 10 K na dan, a žalibog dobijo vrtalci 5 K, a vozniki borih 3 K 20 vin. do 3 K 40 vin., tako se godi našim delavcem tam gori na Gorenjskem. Podyzetnik, ki je seveda tujec, pa bode šel s tisočaki gori v Tirole, kjer mu ne bo treba zmerjati več slovenskih delavcev z windscher Trottel! Kje so pa naši inženjerji? Seveda, ker dela nemška tvrda, morajo biti tudi nemški inženjerji. Ali to ne zadošča, oni bi tudi morali znati saj nekoliko slovensko, tako pa n. pr. pridejo slovenski delavci in vprašajo za delo, a on jih odslavi, ker jih ne razume. V naši občini imamo dosti razumnih mož, ki so zmogni za vsako delo, ali domačin Slovenec seveda ne dobi boljše službe, mora seveda priti Italijan. Tako se je v jeseni obljubilo nekemu zastopnemu možu, da bode dobavljal pesek za predor, a kar neki dan pride nek Italijan, ki je dobro poznan iz afere Zajec & Horn, dalo se mu je delo in sedaj ima same tujce v delu, domačine pa odstavlja, še te kar jih je prej delalo. Nevedno, ali je to kaj znano gospodom okrog dež, odbora? Inženjerji delajo samovoljno, kar se jim poljubi, tako so pustili navoziti toliko materijala v vodo, da se je zelo bati, kadar pride velika voda, da bi naredila grozno škodo. Občinski odbor naj tudi malo pogleda okrog in župan Finžgar naj namesto, da naklada davek na pse, pazi na one, ki vozijo po prepreženem svetu, ki je obč. last; te ljudi se je že dosti opominjevalo, da ne smejo voziti po takih krajih, kjer se dela škoda in kjer je napisna deska »Prepovedana pot«; - saj je vendar gospodar te poti prepovedal mnogokrat, da se ne sme po njegovem svetu hoditi.

Z Bleda. (Obrtna zadruga na Bledu). Dne 3. marca t. l. je imela obrtna zadruga za Bled in okolico ter Bohinj ob 3. uri popoldne v prostorih hotela Triglav na Bledu svoj redni občni zbor. Otvoril je zborovanje načelnik Leop. Le-

bar ter pozdravil vse navzoče obrtnike, katerih je bilo 68 in pa navzočega gosp. zadrugnega inštruktorja dr. Blodiga. Prebral se je kot prva točka dnevnega reda zapisnik zadnjega občnega zbora, kateri se je brez ugovora odobril. Nato poda načelnik Lebar sliko o delovanju obrtne zadruge ter omenja sledeče: Prošnja obrtne zadruge, da bi c. kr. poštno in brzojavno ravnanje v Trstu ustanovilo vsaj za poletje na postaji Bled c. kr. poštne urad, je bila odklonjena spovdarmom, da nidenarnih sredstev. Z obžalovanjem je vzel občni zbor to v vednost z zaupanjem, da bodo naravno potrebo vendar le morale poklicane oblasti ustanoviti. Članov ima zadruga v občini Bled 123, Gorje 76, Boh. Bistrica 72, Srednjavas 56, in Ribno 34, skupno 361. V letu 1911 je bil en redni občni zbor in 4 odbojorve seje. Na novo je dobilo 11 članov obrt, opustilo jih je 15. Tečaj za knjigovodstvo in korespondenco se je priredil s pomočjo obrtno-pospeševalnega urada v Ljubljani. Udeležencev je bilo 30 in so vsi z zelo povoljnim uspehom sledili predavanjem. Obrtno-pospeševalnemu zavodu je obrtna zadruga za prireditve tega tečaja zelo hvaležna, še bolj pa učenci, kateri so se res nekaj naučili in lahko rečemo, da so vse trditve o nepotrebi takih tečajev neutemeljene in jih ravno tisti morda kritizirajo, ki jim taci izobraženi tečajev manjka. Pri zaključku tečaja bili so navzoči zastopnik c. kr. okr. glav. v Radovljici c. kr. okrajni glavar Župnek, predsednik obrtno-pospeš. zavoda g. J. Kregar in ravnatelj te pisarne g. Remec, zastopnik trg. in obrtne zbornice L. Fürsager, župan blejski in zastopnik obrtne zadruge na Bledu. Tečaj se je vršil v ljudski šoli, katere prostore je krajni šolski svet dal brezplačno na razpolago, ter je trajal od 9. novembra 1911, do 7. januarja 1912. Zaupnikom so se izgotovili novi seznamki za vaje in za zglasila pomočnikov. Tudi so se nabavile zapisne table, da je bivanje zaupnika po občinah označeno. V letu 1911 je bilo 19 obrtnikov zaradi prestopka obrtnega reda kaznovanih potom c. kr. politične oblasti vsled naznanila od strani zadruge ter so plačali kazni 95 K v zadr. bolniško blagajno. Obrtni nadaljevalni šoli na Bledu se je za šolsko leto 1910/11 dala subvencija 100 K kot odposlanec je bil imenovan v odbor obrtno nad. šole g. načelnik L. Lebar. Preizkušnje za pomagalec sta bili v l. 1911 dve ter je bilo preizkušenih 13 učenecv, kateri so vsi naložen jim izdelek dobro izvršili. Bili so 3 ključarski, 2 kleparski, 3 krojaški, 2 kovaški, 2 sedlarski in 1 slikarski učenec. Tečaja za avtogensko varjenje, ki ga je priredil obrtno posp. zavod v Ljubljani se od naše obrtne zdruge ni nihče udeležil. Ustanovitvi obrtnega društva na Boh. Bistrici, katara ima namen samostavest obrtnika povzdigniti se želi od strani zadruge najboljšega uspeha in načelnik obljubi zadevo po svoji moči podpirati. Na poziv obrtno posp. zavoda v Ljubljani glede izdaje novega obrtnega lista občni zbor na predlog g. Repe-ta izraža željo, da naj se obrtni list ustanovi, kateri naj bi ne veljal več nego 5 K na leto in da bi izhajal vsak mesec enkrat. Uredba in oblika lista naj se prepusti popolnoma obrt. posp. zavodu, ki pa prvo leto ne sme misliti na dobiček pri tej izdaji. Od vodstva lista bo odvisno koliko naročnikov si zna pridobiti in bo naša obrtna zadruga po svojih močeh list priporočala članom in tudi nečlanom obrtne zadruge. O računu za l. 1911 poroča g. podnačelnik g. D. Repe, da je bilo dohodkov 955 K 49 vin. in stroškov 924 K ter 25 vin. Ker je znašala glavnica rezerve začetkom leta 1685 K in 23 vin. se je premoženjsko stanje zvišalo za 31 K 24 vin. znaša koncem leta 1716 K 47 vin, katara je naložena v posojilnici za Bled in okolico. Poročilo se vzame brez debate v vednost in se račun za leto 1911 odobri. Za računske preglednike se izvolijo gg. Jos. Zirovnik, Ivan Rus iz Bleda in Ivan Menčinger iz Boh. Bistrice. Proračun za l. 1912. Dohodki 300 K, stroški 270 K, torej kaže prebitka 30 K. Proračun se odobri. V nadzorstvo zadr. bolniške blagajne se izvoli (dosedanji član) z večino glasov o. Ivan Plemelj cid. mojster na Bledu. Za člana v odbor bolniške blagajne se izvoli dosedanj član g. Ivan Pretnar trg. Bled. Zaupnikom za Gorje se z večino glasov izvoli g. Jos. Pristov krojaški mojster v Gorjah, za njega namestnika pa Andrej Jakopič. Dosedanjemu zaupniku g. Ivan Poklukarju se za njega požrtvovalno delo občni zbor zahvali, posebno

ker je bil zaupnik že od leta 1905. do danes, toraj vso dobo obstoja obrtne zadruge. Na poziv zadrugnega inštruktorja c. kr. trg. ministerstva g. Dr. Blodiga da naj se občni zbor izjavi glede ustanovitve strokovne zadruge za celo Kranjsko pekov in klobučarjev občni zbor enoglasno sklene, da tej izločitvi članov od naše obrtne zadruge ugovarja z poudarkom, da njih interese vedno varuje in jim nudi vse dobrote, katere jim zadrugištvu nuditi more. K zvezi obrtnih zadrug se sklene za ta čas še ne pristopiti, ker obrtni zadrugi v vseh zadevah pomaga zadrugištvu inštruktor ter nas podpira pri delovanju v vseh zadevah, tako tudi obrtno pospeševalni zavod v Ljubljani, kateri nam tudi pomaga pri prireditvi raznih tečajev ne samo z nasveti, ampak tudi materijelno. Omenja se tudi, da se razne pritožbe pri prestopkih obrtnega reda, katere se naznani na c. kr. politično oblast zelo počasi rešujejo, g. zadr. inštruktor da nasvet, da bi se v tacihi slučajih držali § 141, 6 odstavek obrtnega reda in bi s tem zelo pripomogli hitrejši rešitvi našim vlogam. G. zadr. inštruktor dr. Blodig omenja, da se obrtna zadruga na Bledu, katere delovanje pozna lepo razvija in častita načelništvu za požrtvovalno in vstrajno delo v prid obrtnega stanu ter obljubi, da hoče pri tem vedno z nasveti pomagati in zadrugo podpirati. Ker ni bilo več posebnih predlogov se med raznimi pogovori in zahvalo zadr. inštruktorju dr. Blodigu za udeležbo, občni zbor ob pol 5. uri zaključil.

DNEVNI PREGLED.

Vse prijatelje in somišljenike v Beli Krajini prosimo, da nam jutri iz vsakega volišča poročajo brzojavno izid nadomestne volitve. Zlasti se obračamo na gg. učitelje, da nas točno obveste o rezultatih na posameznih voliščih. Stroške radi povrnemo.

Volilno gibanje v Beli Krajini. Klerikalni štab agitatorjev je menda korporativno ostal v Beli Krajini. Deželni uradni avtomobil trpi neznansko in klerikalci se trudijo na vse moči, da popravijo v zadnjih dneh to, kar so si dokvarili z nedeljskimi shodi. Kako huda jim prede, priča dejstvo, da agitirajo za Dermastjo Sušteršič, Korošec, Lampe, Jarc, Roškar, Demšar, Drobnič in cela jata črnih gavranov iz farovžev. Skoraj niti enega ugledega in uplívnega domačina pa nima S. L. S., da bi se zanjo eksponiral. Kdo bo zmagal, je čisto negotovo in nejasno. Morda bo odločeval le parglavos. Uspeh zavisi edinole še od **podrobne agitacije v zadnjih urah.** V tej so bili dosedaj še nedosegljivi mojstri kaplani in župniki. **Za kandidata Mazelleta se je storilo vse, kar je v danih razmerah mogoče.** Volitve bodo pokazale, v katerih krajih je volilni aparat do konca dobro funkcioniral in v katerih ne.

Blamirani deželni glavar dr. Sušteršič. Dr. Sušteršič še ni dolgo deželni glavar. Zato ima še malo prakse glede tega, kako naj nastopa kot visok dostojanstvenik. Morda ravno zato ni pomislil, da je zanj nevarno hoditi na agitacijo v Belo Krajino. Dr. Sušteršič namreč ni pričakoval, da ga doleti na Dolenjskem trenotek, v katerem bi on ne bil rad deželni glavar in v katerem se ne more ogniti blamaži in naj porabi v to vso svojo glavarsko avtoriteto, vso svojo čast kot najvišji deželni dostojanstvenik. Deželni glavar dr. Sušteršič je bil **napovedal za nedeljo jutraj javen shod pod milim nebom sredi Črnomlja.** Ker je pa prišlo v mesto najmanj še enkrat toliko Mazelletovih volilcev kot pristašev Dermastje se je voditelj vsegaomogočne S. L. S. zbal. **Deželni glavar dr. Sušteršič ni smel in ni mogel javno zborovati in to v klerikalni občini črnomaljski.** Vse se je smejalo deželnemu glavarju, vse se krototalo, da je voditelj S. L. S. moral imeti le obiskuren shodič za pristaše S. L. S. v enem najmanjših lokalov v Črnomlju. Tem večja pa je bila blamaža za dr. Sušteršiča, ker sta imela v prilog Mazelleta istočasen javen in vsakomur dostopen shod v Črnomlju državni poslanec dr. Ravnihar in deželni poslanec Reiser. Po uradnih poročilih je bilo na Sušteršičevem shodu, **kateraga je pred vrati čuvalo 6 žandarjev,** 200 zborovalcev, dočim jih je bilo na Mazelletovem shodu 300. Dr. Sušteršič bi si očitvidno blamažo lahko prihranil, ako bi ostal lepo doma.

Vendarle ni bilo tako, kot je poročal »Slovenec«. Včerajšnji »Slovenec« dokazuje sam, da je prvi dan v svojem poročilu o shodih v Beli Krajini lagal in varal javnost. Predvčerajšnjem so bili shodi S. L. S. »sijajni« itd. Le shod v Podzemlju je bil omenjen, da se ni mogel vršiti pod milim nebom pač pa pod »streho«, kamor je moral — po poročilu »Slovenca« — zbežati Lampe, da je sijajno zboroval. Včerajšnji »Slovenec« že pripoveduje, o »liberalnih surovostih« v Podzemlju, Gribljah in Semiču. Počasi bi na ta način »Slovenec« že resnico napisal, čeprav potvorjeno. Sicer pa radi verjamemo, da je mučno in neprijetno za tako vsemogočno stranko kot je S. L. S. ako njeni kolovodje na deželi ne morejo pod milim nebom zborovati in to radi tega, ker jih kmetje poslušati nečejo. Lampe je zboroval mesto pod milim nebom pod streho, Dermastja je zboroval v Gribljah mesto javno v neki »šupi«. Jarc pa je v Semiču bežal s svojega shoda in se skril v farovž. Surovosti ni bilo na vseh teh shodih nobenih. Kadar so klerikalni junaki odprli usta je pač zaorilo: »Živio Mazelle iz sto in sto kmečkih grl. Surovosti je pa ob tej priliki pač uganjal deželni odbornik in glavarjev namestnik dr. Lampe, ki je kakor znano zmiral belokranjske kmete z divjaki, pijano družhalo in belokranjskim osli. Dr. Lampe je očitvidno hotel provocirati s svojimi psovskami pretep in poboi.

Kako so nagnali Drobniča Belokranjci. V Podzemlju je bil v nedeljo poleg dr. Lampeta tudi še poslanec Drobnič. Ta je pa prišel med mašo h kmetom, ki so stali okrog cerkve agitirali za volilni shod. Kmetje so ga kmalu spoznali, da je klerikalec ter ga vprašali: »Vi ste gotovo od S. L. S., ker tu gitirate, mesto da bi šli k maši v cerkev.« Drobnič je osramočen nato šel v cerkev, a shod mu je šel tako po glavi, da se je prav kmalu obrnil in zopet šel iz cerkve. Kmetje so se mu zdaj šele posebno smejali. Nekdo pa ga je vprašal: »Ali Vam cerkev smrdi, ker ste prišli precej ven?« Tako so pripristli ljudje sami od sebe že prišli do prepričanja, da je največji humbug, ako strašijo klerikalci v politiki z vero. **Hujših brezvercev namreč kot so klerikalci sploh ni.**

Zakaj niso pustili Zajca in Pegana v Belo Krajino? Čudno se zdi ljudem, da sta taka dva generala kot sta Zajc in Pegan ostala v Ljubljani in nista šla agitirati za Dermastjo. Klerikalni zaupnik je bil toliko ljubeznjiv, da nam je zaupal zanimivosti glede tega izza kulis klerikalnega tabora. Dr. Pegan je baže pretročji za belokranjskega kmeta. Premlad izgleda, kakor kak poba. Razen tega pa tako slamo mlati, da bi za Dermastjo še to pokvaril, kar bi bilo zanj dobrega. Baj je sam Dermastja želel, da Pegan ne gre zanj agitirati. Dr. Zajca pa zato niso hoteli poslati dol, ker je »vince presladko«. Baj se je že dolj enkrat Metličana tako nasrkal, da so imeli z njim tak križ, da so ga komaj spravili čez Gorjance.

Profesorja Dermastje ni več. Kam je šel, kam je izginil? Požrla ga je Bela Krajina. Pretekli teden je odšel tja, zdaj ga pa ni nikjer. Tudi pri »Slovenca« ga ne poznajo več in v soboto so jasno in naravnost povedali, da je profesor Dermastja izginil z zemeljskega površja. Ekstirira še neki učitelj Dermastja, a ker »Slovenec« ni povedal, če je ta nova klerikalna luč identična s profesorjem Dermastjo, se ne ve, kako stvar pravzaprav stoji. Toda šalo na stran! Klerikalci so Belokranjem za kandidata vrinili človeka, ki do novega leta še vedel ni, kje leži Bela Krajina. Tega moža so nališpali s pavjim perjem profsorskega naslova. V soboto so pa prišli do spoznanja, da Dermastja ni nikak profesor, ker mu je **ministrstvo prepovedalo posluževati se tega naslova,** pa so se zbal, da bi bile vse glasovnice neveljavne, če bi bil Dermastja na njih počesčen s profesorjem, zato so ukazali, da se odslej imenuj Dermastja učitelj. profesorja so pa vrgli med staro šaro. Klerikalci so pokazali s tem, da Dermastja ni tisto, kot kar so ga predstavljali spočetka in vsak kdor le količjak pozna tega človeka, ve, da bi Belo Krajino ravno tako zastopal kot Gostinčar Notranjce, katere je poznal le, ko se je po njihovih farovžih skrival pred roko pravice.

Roseggerjeve šole in Slovenci. Pod tem naslovom prinaša praska nedeljska »Union« uvodni članek župnika in pisatelja F. S. Segule. Dunajski mestni svet je namreč sklenil, da

Naše gledališče.

(Dalje.)

Naše gledališče ima prostora jedva za 750 oseb, a še toliko posestnikov je imelo le pičlo število predstav. Jaso je, da dnevni dohodki predstav niti za gaže ne zadoščajo in vsakomur je jasno, kako štedljivo in oprezno je moralo gospodariti Dramatično društvo, da je vzdrževalo Slovincem slovensko gledališče v Ljubljani doslej.

Odbor Dramatičnega društva je opravljal z vso idealno požrtvovalnostjo vso upravo (artistično in finančno) gledališča ter je malone vršil 45 let neumorno tudi — najmočnejše živčevje uničuje — posle intendantov, dramaturgov in učiteljev docela brezplačno. Poročila o skoraj vseh občnih zborih tega društva so dokaz skrbi in bojeva za ohranitev in napredek slovenskega gledališča, ki je že blizu pol stoletja najvažnejše kulturno in umetniško zaba-višče vsega naroda. Po iniciativi in vzoru ljubljanskega Dramatičnega društva so bila ustanovljena z istim cilji po raznih slovenskih trgih in mestih dramatičnega društva in dramatični krožki. Središče in najmočnejša opora vsem tem društvom je ves čas le ljubljansko Dramatično društvo oziroma slovensko gledališče, ki jih podpira vedno rado s svojim bogatim repertoarjem, s svojo veliko garderobo in včasih tudi s svojimi igralci. Prav ta društva nalagajo gledališki pisarni jako mnogo posla vse leto.

Proti vsem fanatičnim naskokom ljubljanskega nemštva in včasih tudi celo proti indolenci slovenske publike, zbežane in zastrupljene od političnih bojev, je ljubljansko siromaš-

no Dramatično društvo z neomajno vztrajnostjo vzdržalo celih 45 let slovensko gledališče v Ljubljani. Dvignilo ga je na stopnjo, ki je za ves narod častna. Da je moglo v takih žalostnih lokalnih razmerah in s takimi klavnimi sredstvi celo napredovati v toliki meri, da je več kakor dostojno vprižarjalo drame Shakespearija, Schillerja, Goetheja, Ibsena, Hauptmanna, Tolstega, Gorkega, in najmodernejših angleških, francoskih, laških in nemških avtorjev, da je več kakor dostojno uprižarjalo celo velike in najtežje opere Verdija, Čajkovskega, Dvorřaka, Puccinija, Smetane in Wagnerja ter da je tudi izmed operet podajalo v relativno dovršenih predstavah najboljša in najkompliciranejša dela, s tem je storilo za kulturo in umetnost Slovincem daleko več, kakor so mogli celo idealni ustanovitelji Dramatičnega društva sploh kdaj sanjati!

Got ovo je, da je bilo napredovanje našega gledališča od l. 1892. dalje nemetodično, brez sistema, brez programa; — vršilo se je v vratolomnih skokih in preneglo udajajoče se slučajnim strujam in vplivom inozemstva, večinoma brez ozira na svoj narodnoindividualni pomen in brez ozira na specialno svoj slovenski značaj. Zidalo se je od strehe navzdol! Tako smo bili v repertoarju mahoma na višku. Hoteli smo pač takoj tekmoovati z Nemci ter jih celo nadkriliti, Opero imamo že 20 let, medtem ko sta celo kraljevski prestolici Beligrad in Sofija brez nje danes. Res je, da je bilo naše slovensko gledališče vseh 45 let v zimskih mesecih najlepše zbirališče in kulturno zabavišče slovenske inteligence; tudi je istina, da je gledališče prav izdatno pripomoglo k dejstvu, da se v Ljubljani dandanes tudi v najboljših (zato

narodno najslabših) krogih govori le slovenski ter da se je v inteligentni masi naš jezik že precej izčistil in opilil, skratka k narodni zavednosti ljubljanskega meščanstva je doprineslo naše gledališče v 45 letih brez dvoma prav velik delež.

Naše gledališče je uprizorilo dokaj veliko število slovenskih in sploh slovanskih dramskih in operetnih ter opernih del, dalo je Slovincem nekaj dobrih dramskih pisateljev in skladateljev ter je vzgojilo precej vrlih slovenskih igralcev in pevcev.

Kot gledališče je storilo torej tudi vzlic najtežjim gmotnim razmeram in premnogim hudim oviram za slovensko kulturo in narodno zavednost svojo dolžnost; kot slovensko narodno gledališče pa je moglo zaradi omenjenih ovir storiti malo.

Narodni značaj in pravi narodni duh bi imelo naše gledališče le od slovenskega in slovenskega repertoarja, ki bi ga izvajali le domači igralci in le domači pevci ali pa vsaj docela udomačeni slovanski gledališki člani. Brez finančnih žrtvev dežele Kranjske seveda tega ideala ni možno doseči, in naše gledališče ne more vršiti svoje narodne umetniške misije v obsegu in obliki narodnega gledališča v Pragi, Brnu, Zagrebu, Sofiji ali Belemgradu. Dokler se ne osnujeta v Ljubljani resna operna in dramatična šola s strokovnimi učitelji in z metodičnim učnim črtežem, dotlej naše gledališče ne bo moglo biti resnično narodno. Brez zadostnega domačega repertoarja in brez zadostnega domačega personala ostane naše gledališče le umetno in prisiljeno gojena cvetka brez močnih korenin v telesu in duši naroda.

V umetniškem oziru pa bo moglo naše gledališče napredovati le, ako bo preskrbljeno z vsemi realnimi artističnimi sredstvi in ako bo imelo režiserje in igralce oziroma pevce, ki bodo iz avtopsije poznali najlepše in najboljše pridobitve gledališke moderne umetnosti. Toda to je doseženo le s tem, da se omogoči mlajšim našim igralcem in pevcem temeljito strokovno izobraziti se v svojih strokah ter se jim omogoči, da si v vsakih počitnicah ogledajo vzorne dramske in operne oziroma operetne predstave na najodličnejših slovanskih in tudi drugih prvih odrih. Brez tega moramo imeti na svojem odru večinoma le rutinerje in diletante in le šablonske in okorele predstave. Gledališka umetnost se razvija neprestano, in napredki režijskih in tehniških sredstev so velikanški. Naši režiserji in prvi igralci morajo torej vse te moderne pridobitve poznati do dela, sicer zaostane slovensko gledališče za drugimi, in s tem pace tudi interese inteligentne publike.

Za praktično vezbanje igralskega naraščaja je Slovincem doslej prav občutno nedostajalo malega odra, na katerem bi se novinci javno vadili ter si pridobivali zadostne rutine. Z začetniki ni možno dandanes več takoj nastopati na deželni odri, ker bi le kvarili celotni vtisk. Zato je pozdravljeni vse male odre in še posebej novoosnovane diletantske krožke v Ljubljani, ki prireajo z resnimi igralskimi kandidati dramske predstave.

Spominjajte se dijaškega društva „Domovina“!

prida v Roseggerjev fond še 10.000 kron. Tako glavno mesto države skrbi za nemštvo v prodiranju proti narodom iste države. Segula je naslovil svoj članek kot odprto pismo mestnemu svetu stolnega in cesarskega mesta Dunaja. Seveda dunajski mestni očetje bodo prešli preko članka na dnevni red, naša dolžnost pa je, da se zavedamo nevarnosti, ki nam preti od severa. Segula kratko in jedrnatno govori o Roseggerju in njegovih šolah. Potem pa pove par resnih besedi: Slovenski narod je preživel tisočletni pritisk tujih grofovskih rodov, prešal je napade janičarskih krdeč, premagal bo tudi Roseggerjeve šole. V prosvetljenem času bodo sedaj na glavo postavljeni pedagoški principi prišli ob veljavo, in Roseggerjeve šole bodo razpadle v razvaline — kot žalosten spomin barbarskih šolskih imen. Segula svetuje, naj da Dunaj rajši 30.000, 20.000 in še 10.000 kron rajše katoliškemu »Schulverein«, ki se z velikimi težavami bori, da ohrani otrokom najsvetejši zaklad, sveto vero... V tem bodo najbrže Dunajčanje drugega mnenja, ali pa... Slišali smo, da Schulverein prav tako pomembuje slovenske otroke, kakor Roseggerjeve šole, samo pod drugo firmo.

Tudi za nas važno. V praški »Union« je napisal K. Kučera članek o pomembnosti čeških krajev in imen. Kučera popisuje, s kako prednostjo Nemci delajo svoja krajevna imena onih čeških krajev, ki sploh nemškega imena nimajo, kako se taka narejena in spakodrana imena uvrste v uradne liste in kako se potem po zapisnikih nahajajo češki kraji s popolnoma tujimi imeni. Isto se godi pri nas. Se do danes nismo iztrebili iz naših krajev dvojezične napise, še danes dovoljujemo, da se nazivljajo naši kraji z narejenimi imeni, ki so jih ustvarili nemški uradi prejšnjih časov. In kake spake se pogosto nahajajo na raznih napisih. Naše občine in njih zastopi bi morali skrbeti za to, da se imenujejo vasi in kraji tako, kakor jih imenuje ljudstvo.

Slovensko deželno učiteljsko društvo priredijo dne 16. t. m. ob 8. uri zvečer svoj drugi sestanek v restavraciji »Narodnega doma«. Predaval bo tovariš Janko Žirovnik o temi: O sedajnosti in prihodnosti učiteljskega stanu. K obilni udeležbi vabi odbor.

Obsodba radi sokolskega kroja. Iz Prage se poroča. V Jablonci je pravdnistvo obtožilo tri češke učitelje Hladkega, Vonatko in Plechacha radi hujšanja proti narodnosti, to pa radi tega, ker so člani »Sokola« in so nastopili v sokolskem kroju. Našel se je nemški sodnik Praske, ki je obsodil vse tri učitelje radi hujšanja na tri dni zapor. V jutrišnji seji državnega zbora vložijo zato češki radikalni poslanci interpelacijo na justičnega ministra.

Prijatelji slovenske upodabljače umetnosti naj se blagovolijo zbrati nocoj ob 6. zvečer v društvenih prostorih »Splošnega slovenskega ženskega društva«, Rimska cesta 9, na važno posvetovanje.

Na krajskih srednjih šolah se vpelje zopet stari red v izpraševanju, ker se reforma v tem oziru ni izkazala kot ugodna za napredek dijaštva in je v marsičem uplivala neugodno.

Telefonske pristojbine. Včeraj se je vršila v trgovskem ministrstvu konferenca telefonskih interesentov, kateri je prisostvoval tudi generalni poštni ravnatelj Wagner. Ta je v imenu trgovskega ministrstva izjavil, da je trgovsko ministrstvo sklenilo nameravano zvišanje telefonskih pristojbin v svrhu daljnjega proučevanja zadeve, odložiti na poznejši čas.

Uboj. Pred celovškimi porotniki je bil obsojen 20letni hlapec Franc Hraštnik iz Važenberga na 3 leta težke ječe, ker je ubil sohlapca.

Kinematograf »Ideal«. Sedanji spored obstoja iz samih učinkovitosti. Pri popoldanskem sporedu je omeniti realistično ameriško dramo »Skozi ogenj in dim«. Za obilo smeha skrbe nedosegljivi komiki: Nauke, Moric in Fric. Dodatek večernim predstavam umetniški pariški film »Madame Sans Gene« z svetovno igralko Mad. Rejane in ameriška veseloigra »Idealna kontrolistinja«, katera se predvaja mesto slike »Dame iz Maksima«. V petek samo zvečer »Tete Uršule zadrega v harem«. (Velekomično.) V soboto učinkovita drama »Mirozov«.

Šiška.

Spodnja Šiška. Klerikalni gerent Zajc je sklenil v gerentski seji dne 3. marca 1912 ne upoštevati mnenja prisednikov, da se Spodnja Šiška izjavi, da odstopi od župnije Marijinega oznanenja. Dalekosežnega principa je ta sklep. Spodnja Šiška vsled tega sklepa ne pripada sedaj pod nobeno župnijo, vsled česar bo morala ustanoviti sama svojo faro. Gerent Zajc je utemeljeval ta svoj sklep s tem, da ga je deželni odbor v to prisilil. Če ima gerent pravico odločevati sam s svojim glasom v tako važnih zadevah o tem se bode šele videlo, ker to naj Zajc kakor tudi gospodje pri deželnem odboru verujejo, da je še pravica na svetu in ta je pri upravnem sodišču na Dunaju. Sedaj pa še resno besedo na gerenta Zajca! Pardoniralo se ga je vsestransko, mož je postal vsled tega tako ošaben, da meni, da bode kar sam odločeval v tako važnih zadevah. Ali bode morda Zajc segel v žep in plačal par sto tisoč kron za cerkev, farovž itd.? Če hoče on na svoje stroške cerkev zidati naj jo le, na račun davkoplačevalcev pa on — sam — in tudi po naročilu deželnega odbora takih kupčij ne bode sklepal. Konečno pa pri teh razmerah ni nič čudnega, če si prisvajajo klerikalni gerentje tako moč, da delajo sklepe od katerih naj imajo občani in davkoplačevalci samo škodo. Deželna vlada še vedno sedi na rekurzu proti občinskim volitvam v Šiški; gospodje imajo preveč dela, zato rabijo šest mesecev, da rešijo tako »obširno« zadevo.

Vprašamo vse one merodajne deželne in državne oblasti, ki zadržujejo rešitev rekurza proti občinskim volitvam v Šiški. Kdo bode občini povrnil stroške, ki jih ima s tem, da mora odračniti vsak dan svojemu gerentu za njegovo brezdelje 10 kron. Dalje smo radovedni, kdo bode občini Šiški povrnil škodo, ki je občini nastala, ker se gotova dela niso pravočasno izvršila,

ker so načrti za moderniziranje Šiške še vedno tam, ker so pred letom dni bili — sploh kaj bi našteval, ker se z žulji davkoplačevalcev po gerentstvu Zajca dela tako, kakor svinja z mehomi. Mi nimamo ničesar ne od dežele, ne od gerenta, zmožni smo, da sami svoje premoženje upravljam, zahtevamo, da se nemudoma vpelje v naši občini postavno razmerje, ker sicer bode tudi Šiškarjem zavrela kri. Ven iz ex-lex stanja, sem z normalnimi razmerami.

Gerent Zajec v Spodnji Šiški, upokojeni finančni svetnik, nadzornik deželnega užitninskega urada itd., je mož, ki resnico, to hčerko božjo, nič kaj ne spoštuje. Ko je prevzel gerentstvo v Šiški, imenoval je svetovalce. Vendar njihovih nasvetov čisto nič ne upošteva. Tako se je zgodilo, da je gerent v sporazumu s svetovalci sklenil, da ostanejo v krajnem šolskem svetu oni zastopniki kot do sedaj. Zajec je pa deželnemu odboru sporočil čisto druge osebe, med katerimi je tudi prosluli Orehek. — Ko se ga je zaradi tega stavilo na odgovor, je po jezuitski moralji tajil, da bi on kaj drugega deželnemu odboru sporočil nego je bilo pri seji sklenjeno. Danes smo v položaju, da mu zabrusimo v obraz, da je takrat ko je to govoril vedoma govoril neresnico, ker je on sam preko sklepa prisednikov naznanil deželnemu odboru druge osebe, kakor so bile v seji imenovane. Gospodine Zajec! Kako se pravi takim ljudem?

Spodnja in Zgornja Šiška. Ti dve občini sta se našemu deželnemu glavarju dr. Šušteršiču silno zamerili. Od lanskega leta ko je v Zgornji Šiški doživel tako silen poraz, nima drugega dela, kakor misliti kako naj ti dve občini kaznuje. Spodnja Šiška še danes nima — in sicer po zaslugi deželnega odbora — že septembra 1911 pravilno izvoljeni občinski odbor potrjen. Deželna vlada mora pa plesati, kakor gode vodja S. L. S. Rekurz proti Spodnjišiškim volitvam se je namreč po naročilu Šušteršiča na deželni vladi izgubil, ter ga kljub vsestranskemu iskanju ni najti ne pri referentu ne v kakem drugem oddelku. Če res hočejo gg. na deželni vladi, da pridejo Šiškarji sami poiskati rekurz se bode to zgodilo, ker potrpljenja bode res kmalu konec.

Zaupni shod političnega društva Vodnik se vrši dne 16. t. m. v soboto zvečer ob pol 6. uri v Citalnici. Velepomemben je sestanek, treba dogovoriti važne zadeve. Pridite somišljeniki polnoštevilno.

Ničesar nimamo proti temu, če vsak zaveden narodnjak kaže svojo narodno zavest s tem, da podpira le in izključno le slovenske, narodne gostilničarje, trgovce in podjetnike. Ničesar seveda nimamo tudi proti temu, da se, kakor se dostikrat med Slovenci pogreša, najdejo med ljubljancami in okoličani ljudje, ki imajo čut za krasoto naše lepe domovine, pa naj jo potem občudujejo s Šmarne gore ali iz bivše Švicarije ali pa iz Zajčevega hotela Bellevue. Konstatujemo samo sledeče: Dokler je bil v Bellevue Slovenec Avgust Zajec hotelir, slovenskih občudovalcev lepega razgleda ni bilo. Sedaj pa, menda naši Slovenci nimajo ničesar nujnejšega opravila, kot se v Šišenskem krasnem hotelu Bellevue naslanjati nad hajlajnem obiskovalcev v Bellevue. Šiška je že tako oblagodarjena z nemškutarskimi shajališči, in vemo, da so gotovi gospodje veseli, da je klerikalni magnat Zajec, vinski trgovec itd. odprl novo gnezdo za zbirališče ljubljanskih in šišenskih nemškutarskih glav.

Radovedni smo, če ima šišenski gerent Zajec, sedaj, ko je preobložen s delom, ki mu ga nalaga gerentstvo, ki ga pa, kot vsestranski uradnik države in dežele vsled pomanjkanja časa ne izvede, vsaj toliko časa, da je že izračunal, koliko je treba odpisati procentov za obrabo strojev v tovarni njegovih varovancev, Peter Keržičevih otrok. Dosedanji najemnik te tovarne, Oroszy, baje kljub temu, da mu pomaga pri vodstvu tovarne njegov brat inženir, recte izučen strojni risar, o strojih in drugih ženijskih stvarih ne razume dosti. Govori se, da meni gospod gerent kmalu oddati ključne tovarne s

skrbno sestavljenim računom o njegovem je-robstvu v kratkem oddati oblasti, ki mu je izročila jerobski dekret.

Idrija.

Junaštvo brez para. Naši klerikalci so junaki, da nimajo pod solncem para. Ko je imel zadnjič naš poslanec Gangl javen ljudski shod, kjer je poročal o zadnjem zasedanju deželnega zbora, je tekom svojih izvajanj večkrat pozval, ako je kdo nasprotnikov navzoč, naj se oglasi k besedi, da ovrže njegove trditve, če jih more. Kdo se ni oglasil k besedi? Klerikalci! Zajci so dobri na Oswaldovi mizi, ampak poguma nimajo nobenega! Bilo je pa več kot gotovo, da bo počenil naš slavni c. kr. katehet Oswald za varen plot »Slovenčevega« uredništva in da bo od tamkaj, torej iz rokovnjaške zasede, odgovarjal tistemu, ki je na javnem, ljudskem shodu pozival klerikalce na korajžje! In zgodilo se je tako! Vsak teden se naš pošteni benedicat poročila našega deželnega poslanca: »Tisti, ki bodo tako srečni, da bodo dočakali leto 1913., bodo doživeli svet pretresnjoči dogodek, ko bode deželni glavar deželno banko zaprl in ključje izročil sodniji ter ji napovedal bankerot.« — Tega sicer Gangl ni govoril, ampak Oswald mora že vedeti, kaj je s klerikalnim deželnim gospodarstvom, da gleda v duhu bankerot deželne banke! — Dasi ne znači bevskanje izza varnega zavetja nobenega junaštva, vendar smo Oswaldu hvaležni za to razkritje. Za naše klerikalce je tudi značilno, da si ne upajo v Idriji nobenega javnega shoda sklicati. Repencijo se samo v »Slovenču« in »Naši Moči« z dopisi, ki jih kujejo Oswald in klerikalni pisarji slavne rudniške direkcije! Njihovo moč reprezentuje papir, v grbu pa nosijo plašljivega zajca!

Kanomelska cesta tudi kratki idrijskemu znanemu »Slovenčevemu« uredniku mirno spanje. Kakor je razvideti iz njegovih zmedenih besedi, hoče na vsak način tudi to cesto naprtiti nedolžnemu Gostinčarju. Pustite že vendar enkrat tega ubogega Gostinčarja pri miru! On se tako srečnega počuti, če nima z vsem svetom nič opravka, vi nehvaležniki pa mu kratite ta nebeški mir! Nazadnje boste še trdili, da je Gostinčarjeva zasluga, ako še danes ni započeta regulacija Nikave! Dajte mu mir, naj uživa svojo politično penzijo! S krpo krščanskega usmiljenja prikritje njegove zasluge, da jih ne pregrejemo na solcu! S krpo, ne s plaščem, ker je krpe dovolj za njihovo ogromnost! — Kanomeja dobi cesto, ampak ne v agitačne svrhe, temveč ker ta cesta mora biti zaradi stvari, ki se našemu benedicatu še ne sanja o njih. In gotovo ni prej in nič pozneje ne dobimo tudi železniške zveze, dokler tega ne izvede vojaška oblast s svojim imperiom. Pa ta železniška zveza ne pojde ondot in takrat, koder piha papirnata lokomotiva dekanovega konzorcija in kolikor kaže Gostinčarjeva ura, ampak pojde natančno tam in takrat, kakor in kadar bo to določila vojna uprava. Je že tako, da izda dandanes več grom topov, nego Oswaldovo napihovanje! Od kateheta, ki je vendar nekaj študiral, in ki morda še kaj drugega bere kakor sam brevir, bi pričakovali več znanja in manj farbanja. Gostinčarja pa naj pusti pri miru, to ga še enkrat prosimo. Nas lahko grize in napada, to nam dela samo zabavo, Gostinčarju pa mir! Ubožcu je dala »ljudska volja« mandat, naj mu torej zimskega spanja ne krati neokusno klerikalno čehanje!

Širite, kupujte in naročajte „Dan“! Prijavljajte nove naročnike!

PROSVETA.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE.

Sinoči se je ponovila angleška komedija »Mala harfenistka«. Predstava je bila dosti boljša nego prvič. Poleg gđ. Wintrove, ki smo jo omenili že zadnjič, nam je pohvaliti še go. Setfilovo, ki je podala svoj tip z vso eleganco in globokim umevanjem g. Nučiča, ki je igral z čustvom lopova Paola. G. Šimaček je podal dober intrigantski tip, tudi gg. Bukšek, Verovšek, Danilo in ostale manjše vloge so bile dobre. Gledališče je bilo skoro popolnoma prazno.

»Slovenska Šolska Matica« je ravnokar izdala svoje knjige za leto 1911. Za letošnje leto dobe člani štiri lepe knjige z bogato vsebino, ki je po večini vzgojeslovnega značaja, mnogo pa je tudi splošno važnega. Pedagoški letopis XI, zvezek obsega: Pedagoško slovo. Razprave. Teme in teze. Poročilo o delovanju Slovenske Šolske Matice, Upravni odbor in imenik društvenikov. Poleg tega prinaša Poljudna znanstvena knjižnica zaključek Zgovine Slovencev, (devetnajsto stoletje) spisal dr. Ljud. Pivko. Tretji zvezek prinaša »Črtice o zrakoplovstvu in aviatiki, ki jih je zbral prof. Jakob Zupančič in četrta knjiga je »Didaktika«, obče in posebno ukoslovje, spisal prof. L. Lavtar. Tak lep dar nudi letos Šolska Matica svojim članom. O knjigah prinesemo natančnejše poročilo.

Ker je bila zveza z Dunajem pretrgana, so morala izostati telefonska poročila.

Odgovorni urednik Radivoj Korene.

Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pisanim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačuje vnaprej; zunanji inserenti v znakah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Šivilje in učenke se takoj sprejme. Kje, po ve »Prva anončna pisarna«.

Stanovanje z eno sobo, kuhinjo, delom vrta ter pritiklinami se takoj odda, ali z majem. Cena 200 K. Dolenjska cesta št. 50.

Meblovana soba s posebnim vhodom se odda za pril. Pražekova ulica 10, III, n. desno. 227-3

Spretni šivilje se takoj sprejme. Kje, po ve »Prva anončna pisarna«.

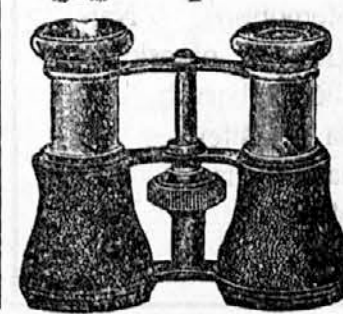
Prostor za trgovino z opravo se odda v večjem kraju na Kranjskem v najem. Vprašanja pod: »Trgovina« poštno ležeče na Ljubljano. 226-3

FR. P. ZAJEC

Ljubljana Stari trg 9 Ljubljana

priporoča kot prvi slovenski izprašan in oblastveno koncesijoniran optik in strokovnjak svoj

optični zavod.

Dalnogleda, toplo-mere, in zraomere vseh vrst.

Očala, ščipalniki natančno po zdravniškem receptu.

Cenike pošiljam na zahtevo zastoj in poštne prosto.

Izabela je začela znova dražiti živali, ki je zamolklo tuleč prenašala kaprice in ljubeznivosti gospodarice. Kraljica se je zabavala, kraljica se je dolgočasila...

Pokrita je bila le z lahko, prozorno tančico, skozi katero so blesteli rožni udje njenega telesa. Vrat je bil gol, gole roke in gola rame, krasna podoba skulpturalnega veličanstva, razširjajoča božansko prelest in postavljajoča žensko pod in nad vsako sodbo.

Služabniki in služabnice so neslišno vstopali in odhajali in pripravljali večerjo kraljici. Ali ona se ni menila za okolico, s popolno odsotnostjo duha se je metala od tigrinje v mehko kožuho v in šepetala:

— Orleanec!... Berry?... Burgundec?... Kateri bo padel prvi?...

Drget jo je preletel po celem telesu in zasadija je nohtove v Imperijeno črepinjo. Z enim sunkom se je žival oprostila, razprla široko žrelo in divje zatulila. Ali že je bila tudi Izabela po koncu, gibčna, bliskovitih oči; dvoje zveri si je stalo nasproti!

— Lezi, ukazuje kraljica. Tukaj, takoj!... Tigrinja se je umaknila pod žgočim pogledom v kot, postavila se na zadnji šapi in uprta v zid besno mahal za razprtimi kremplji po zraku; tulenje je naraščalo. V hipu pa se je spustila zopet na prednji nogi, ukrivila hrbet v naježenem loku, potegnila teža života nazaj, za hip umolknila in se pripravila za skok. Ali v istem trenutku je bila Izabela pri njej s korobačem v roki.

Tigrinji sta obstali za hip, druga pred drugo. Pa je za hip: korobač je bil že zažvižgal po

Ali v naslednjem hipu že, je vizija izginila. Niso se ganili. Stali so z ramami oprti drug ob drugega, bledih obrazov in se zdeli, da z vso pozornostjo poslušajo rektorjev govor.

Kralj se je stresel.

Ne od strahu; ničesar ni videl, in ničesar razumel... Nekaj dni sem že, je čutil, da mu uhaja razum. Kakor v času, ko Odette de Champdivers še ni bila v njegovi bližini in ga varovala s svojo prisotnostjo, je začutil tam hipoma v glavi boleče stresljaje in v ušesih mu je bučalo, kakor od zelo žumčega hrupa; in prikazni in podobe so vstajale pred njim, ki so bile očite samo njemu...

V trenutku, ko je položila Odette svojo roko na njegovo ramo, se je kralj močno stresel. Pot mu je stal v ledenih kapljah ob koreninah las, ki so se čudno ježili. Njegove oči so postale kalne...

Kriza se je pripravljala.

Strup norosti je pričel delovati.

Strup, ki ga je bil izročil v neurni noči Saitano kraljici!...

XXIV.

Ivan Neustrašni in Ludvik Orleanski se pobotata. Najbolj nerazumljiv je bil beg kraljice. Kralj je ležal v blazni omotici celih štiri-najst dni že in vsi menili mu niso mogli pomagati z zagovarjanjem niti zdravniki s svojo učenostjo. Vsa hiša Saint Pol pa se ni menila o drugem, kakor o begu in si ga ni mogla razlagati.

Povedati moramo takoj, da je Odette de Champdivers po zadnjem dogodku hudo zbolela za mrzlico in ni mogla biti pri kralju. Mrz-Hiša Saint-Pol.

Kupujte „Dan“!
Izvod samo 6 vinarjev.

Blagajničarka

se sprejme v tukajšno kavarno
Kje, pove „Prva anončna pisarna“, Frančiškanska ulica 8.

Viktoria Sterniša

Ljubljana, Jurčičev trg št. 3.

Največja zaloga moških, damskih, otroških in pristnih gorskih čevljev. Eleganta in jako skrbna izvršitev po vseh cenah.

Najprijeležnejši čevlji sedanjosti.

Modistinja Minka Horvat

Ljubljana, Sv. Jakoba trg 6
priporoča cenjenim damam vsakovrstne

slamnike

po najnižjih cenah. Sprejema tudi vsa popravila ter jih izvršuje točno in najceneje. Za obilen obisk se priporoča

Minka Horvat.

„Učiteljska tiskarna“

v Ljubljani

r. z. z. o. z.

Frančiškanska ulica št. 8

je najmoderneje urejena in opremljena za tisk vsakovrstnih tiskovin: knjig, brošur, urad. tiskovin, not, lepakov, vizitk, in kuvert.

Litografija. - Stereotipija. - Najmodernejša črke in okraski. Tisk v različnih barvah. Najfinejša izvršitev. Solidna in točna postrežba.

„DAN“ se prodaja

v Ljubljani v sledečih tobakarnah:

JUŽNI KOLODVOR, na peronu.
DRŽAVNI KOLODVOR.
BLAŽ, Dunajska cesta.
SEVER, Krakovski nasip.
PICHLER, Kongresni trg.
ČEŠARK, Šelenburgova ulica.
DOLENC, Prešernova ulica.
FUCHS, Marije Terezije cesta.
MRZLIKAR, Sodna ulica.
ŠUBIC, Miklošičeva cesta.
ZUPANČIČ, Kolodvorska ulica.
PIRNAT, Kolodvorska ulica.
ŠENK, Resljeva cesta.
KOTNIK, Šiška.
TIVOLI, na žel. prel. pri Nar. domu.
KOŠIR, Hilšerjeva ulica.
STIENE, Valvazorjev trg.
SUŠNIK, Rimska cesta.
UŠENIČNIK, Židovska ulica.
KLEINSTFIN, Jurčičev trg.
KRIŽAJ, Sp. Šiška.
WISIAK, Gosposka ulica.
KUSTRIN, Breg.
TENENTE, Gradaška ulica.
VELKAVRH, Sv. Jakoba trg.
SITAR, Florjanska ulica.
BLAZNIK, Stari trg.
NAGODE, Mestni trg.
KANC, Sv. Petra cesta.
TREO, Sv. Petra cesta.
KUŠAR, Sv. Petra cesta.
PODBOJ, Sv. Petra cesta.
ELSNER, Kopitarjeva ulica.
BIZJAK, Bohoričeva ulica.
REMŽGAR, Zelena jama.
SVETEK, Zaloška cesta.
KLANŠEK, Tržaška cesta.
JEZERŠEK, Zaloška cesta.
LIKAR, Glince.
ŠTRKOVIČ, Dunajska cesta.
ŠTRAUS, Škofja ulica.

„NARODNA KAVARNA“.

Danes in vsak dan
dunajski damski orkester.

Začetek ob pol 9 zvečer. Vstop prost.
FRAN KRAPEŠ, kavarar.

Ivan Mohorič

krojač, Sy. Petra cesta št. 16

se priporoča slav. občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela. Solidna postrežba po najnižjih cenah in najnovjšem kroju V zalogi vedno različno blago. Izdelovanje vseh vrst preoblečenih gumbov.

Priznано najboljšo slovensko pivo iz delniške pivovarne Laški trg

se toči v hotelu „ILIRIJA“.

Kavarna je vsako noč do jutra odprta.

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine

H. SUTTNER

Ljubljana, Mestni trg št. 25.

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

Tovarniška znamka

„IKO“

Cenik zastoj in poštnine prosto.

Spomladni kostumi

za dame in deklice se v ogromni izbi v vseh najnovjših barvah, kroju in vzbujačega ehica po priznано nizkih cenah. — Velika zaloga narejenih oblek za gospode in dečke ter konfekcije za dame in deklice.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Del. glavica: **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** Rez. fond nad K 8.000.000. K 800.000.

Stritarjeva ulica št. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

— 198 —

lica je začela v istem hipu, ko jo je bil Saitano prijel za roko in je na dlani začutila skelečo bolečino...

Ludvik Orleanski je bil ves čas na delu in utrjeval Hišo Saint Pol; lekcija je bila dovolj poučna... Odstavil je mnogo kapitanov in skoro polovico švicarske posadke. Kapitan ki se je zadal sam smrt, je bil javno obešen in effigie, ker ni ubranil vrat. Nato pa je bil slovesno pokopan, vdovi je bila nakazana dosmrtna pokojnina, kajti s samomorom je dokazal z obupom tudi zvestobo.

Vojvoda si je močno prizadeval razkriti skrivališče kraljice, kajti najsikrnostnejše vesti so krožile ne le po Hiši Saint Pol ampak po celem Parizu. Njegova prva misel je bila, osebno preiskati kraljičino palačo. Ali vsa vrata so bila močno zastražena in na vsa njegova vprašanja in poizvedovanja, je kapitan Bois Redon kratko odgovorjal:

— Ukazano mi je stražiti vrata, dokler se ne povrne Nje Velikanstvo. Obesite me, visokost, ker le čez moje truplo gre pot do palače.

— Niti brat kralja ne more vstopiti?

— Niti kralj sam! je odvrnil Bois Redon.

Slični poizvedovalni poizkus v gradu Blanthé je tudi ostal brez uspeha. Nemogoče je bilo vdreti v grad ali dobiti vsaj najmanjše poročilo. Nekaj časa se je mislilo, da se je zahtevala kraljica v grad Wincestre, k Berry-ju. Ali kakor hitro so bili razgnani hudourni oblaki, ki so viseli nad Parizom, se je prikazal tudi vojvoda Berry in povedal, da ni imel časti, vsprejeti pod svojo streho kraljice. In ko je kraljevo zdravje viselo le še na niti, se ni pe-

— 199 —

čal z drugim, kakor z intrigami in si sestavil močan zbor plemstva, da bi bil pripravljen za vsak slučaj...

15. novembra imamo in vstopimo v kraljičino palačo, v katero ni imel niti vstopa sam kralj.

Večer je. Palača je kakor mutasta. Služba dvorjanic se ne vrši. Orožarne so polne straž. Mutasta in gluha je tudi galerija z dvojnimi stebrovjem.

Pojdimo skozi dvorano Tezeja in dvorano Mathebrune. Pustimo ob strani vrata spalnice, odprimo vrata na levi in nahajamo se v prostorni sobani, razsvetljeni s svečami. Miza v kotu, dva naslonjača, stojalo z jestvinami in sldkarijami, nekaj divan — to bi bilo vse poslušalstvo. Kar se nam je videlo kot divan, ni družega kakor nametan kup krasnih kož levov in tigrov na nizkem ležišču iz lesa...

Na divanu je ležala Izabela bavarska brezbrizno naslonjena na belo roko...

Z drugo je rila po grivi tigrinje Imperije, stegnjene pred ležiščem. Vlekla jo je za ušesa, šipala jo in če se je zver stresla bolečine, se je Izabela divje zasmejala.

Ko je prenehala z igranjem, se je globoko zamislila. Vročične misli so se ji morale poditi po glavi, kajti iz napol zaprtih oči so sršeli je-kleni bliski, kakor žareče strele. Končno je zamrmrala:

— Orleansci!... Berry!... Burgundci!... Kateri pride prvi na vrsto?...

Na tleh je ležal spleten korobač, s katerim je Izabela krotila Imperijo, ki se je nadzornik zverinjaka ni upal dotakniti.

Ker se pride dandanes pri hudi konkurenci do denarja le potom

dobre reklame

svetujemo vsem, ki hočejo kaj kupiti ali prodati, ali ki iščejo službe, da naj inserirajo v izbornem in zelo razširjenem slovenskem ne-
odvisnem dnevniku

„DAN“

ker ima to inseriranje gotov uspeh.

Oglase za „DAN“ sprejema po najnižjih cenah „Prva anončna pisarna“ v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 8, katera daje radevolje tudi vse za to potrebne informacije.